

Dosarul nr. 3ra-1279/18

prima instanță: Judecătoria Centru, mun Chișinău, (N. Mazur)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (E. Palanciuc, V. Buhnaci, V. Clima)

DECIZIE

28 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Galina Stratulat

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Bostan Alexandru, reprezentat de avocatul
Șonțea Daniel,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bostan
Alexandru împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova și Biroului vamal
Sud, intervenient accesoriu Instituția Publică Agenția Servicii Publice cu privire
la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin
care a fost respins apelul declarat de Bostan Alexandru și a fost menținută
hotărârea din 12 mai 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 13 martie 2015 Bostan Alexandru a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenient accesoriu ÎS
„CRIS Registru” (succedată de Instituția Publică Agenția Servicii Publice) cu
privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de
judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că în luna octombrie 2006 a procurat automobilul de model „Mitsubishi Space Wagon” și la 12 octombrie 2006 l-a introdus pe teritoriul Republicii Moldova cu înregistrarea legală a acestuia, eliberarea certificatului de înmatriculare nr. 02MTH 543782 și atribuirea numărului de înmatriculare CHAU 884, însă la 11 iulie 2007 colaboratorii Serviciului Vamal au ridicat de la domiciliu automobilul și l-au reținut pe teritoriul Biroului vamal Cahul.

În legătură cu acest fapt, s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune împotriva Biroului Vamal Cahul privind revendicarea bunului din posesie străină și prin hotărârea din 20 noiembrie 2008 a Judecătoriei Cahul acțiunea a fost admisă, a fost revendicat automobilul din posesia Biroului vamal Cahul în beneficiul său. Ulterior, hotărârea a fost casată cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Între timp, aflate despre existența ordinului nr. 493-O din 28.12.2006 al Serviciului Vamal, în baza căruia s-a ridicat automobilul de la domiciliul său. La 19 mai 2008 a solicitat Serviciului Vamal anularea acestuia, solicitare care a fost respinsă, motiv pentru care l-a contestat în judecată. Însă, acțiunea a fost respinsă, deoarece ordinul dat a fost emis în baza demersului nr. 02/02-4127 din 12.2006, parvenit de la ÎS „CRIS Registru”, care a susținut că în baza codului VIN automobilul a fost produs în anul 1998, dar nu în anul 2000, după cum este indicat în certificatul de înmatriculare. Respectiv, înregistrarea automobilului de model „Mitsubishi Space Wagon” a fost anulată și dispusă scoaterea lui din țară.

A invocat reclamantul că conform art. 10 al Legii cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, anul de producție se stabilește în baza datelor ce se conțin în certificatul de înmatriculare (pașaportul tehnic) și în codul VIN, indicat în numărul de identificare al vehiculului de modelul respectiv, iar în cazul necorespunderii datelor ce se conțin în documentele de înmatriculare cu datele ce se dețin în codul VIN, drept bază se iau datele uzinei producătoare a vehiculului și în cazul în care o persoană prezintă copii ale actelor de înmatriculare, anterior eliberate de țara exportatoare a vehiculului, și dacă există careva suspiciuni privind anul de producție indicat în copiile acestor acte, anul de producție se stabilește în baza datelor uzinei producătoare.

Reclamantul a afirmat că a solicitat informația de la uzina producătoare și conform răspunsului primit, anul de producție al automobilului de model „Mitsubishi Space Wagon” a fost anul 2000.

În legătură cu aceasta, s-a adresat cu o cerere către ÎS „CRIS Registru” pentru reînmatricularea mijlocului de transport, dar a primit refuz pe motiv că actele de vămuire erau nule, motiv pentru care a depus o cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție la 14 martie 2012 acțiunea a fost admisă și s-a obligat ÎS „CRIS Registru” să înmatriculeze automobilul și să elibereze reclamantului certificat de înmatriculare.

Ca rezultat, în luna august 2013 Serviciului Vamal a acceptat restituirea automobilului și Biroul vamal Cahul a permis accesul specialistului ÎS „CRIS Registru” pe teritoriul parcării speciale pentru examinarea automobilului.

La 12 noiembrie 2013 automobilul a fost examinat suplimentar la o întreprindere specializată, cu participarea a doi colaboratori ai Serviciului Vamal. Prin actul de examinare tehnico-științific nr. 697 din 27 decembrie 2013 s-a stabilit că costul lucrărilor de reparare a mijlocului de transport era de 40150 de lei, costul pieselor și materialelor necesare era de 16028 de lei. Valoarea automobilului nominalizat era de 104734 de lei la data de 12 iulie 2007 și de 63367 de lei la data de 12 noiembrie 2013. Pentru efectuarea expertizei a fost achitată suma de 1560 de lei, iar pentru reînmatricularea automobilului a achitat 990 de lei, pentru combustibil în cadrul deplasărilor în or. Cahul a cheltuit suma de 270,79 de lei.

A considerat reclamantul că vinovat de cauzarea pagubei materiale și morale se face Serviciul Vamal, deoarece prin ordinul nr. 493-O din 28 decembrie 2006 a provocat consecințele negative în privința sa și chiar dacă a fost emis actul dat în temeiul unei informații eronate furnizate de către ÎS „CRIS Registru”, pârâtul era obligat să se conducă de prevederile legii la exercitarea atribuțiilor sale, iar înainte de a emite ordinul, în conformitate cu prevederile art. 10 al Legii cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, să solicite informația de la uzina producătoare și s-ar fi evitat eroarea ce a dus la prejudicierea lui.

A menționat reclamantul că pârâtul urmează să-i recupereze toate cheltuielile legate de stabilirea stării funcționale a mijlocului de transport, costul efectuării expertizei, cheltuielile de reînmatriculare, cheltuielile de transport, precum și diferența de valoare a bunului, deoarece la data ridicării ilegale automobilul avea un preț, pe când la ziua recuperării, după 5 ani, prețul a scăzut semnificativ, diferența fiind stabilită de către expert în mărime de 44367 de lei.

A solicitat reclamantul încasarea din contul pârâtului a prejudiciului material în sumă de 103365,79 de lei și a prejudiciului moral 500 000 de lei.

La data de 04.02.2016 prin cerere de chemare în judecată suplimentară înaintată și împotriva Biroului vamal Cahul, reclamantul a solicitat încasarea sumelor menționate în mod solidar de la ambii pârâți.

Prin hotărârea din 12 mai 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, acțiunea a fost respinsă.

Bostan Alexandru a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Bostan Alexandru și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 30 iulie 2018 Bostan Alexandru, reprezentat de avocatul Șontea Daniel, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat interpretarea eronată a normelor de drept material de către instanțele de judecată și faptul că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele pricinii.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa recurentului copia deciziei integrale, însă la materialele dosarului nu se regăsește dovada recepționării acesteia.

Totodată, conform materialelor dosarului se atestă că reprezentantul recurentului – avocatul Șontea Daniel, la data de 25 iulie 2018 a luat cunoștință cu decizia motivată a instanței de apel.

Prin urmare, recursul declarat la data de 30 iulie 2018 este în termen.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Colegiul a stabilit că, în luna octombrie 2006 recurentul a procurat în străinătate automobilul de model „Mitsubishi Space Wagon”, pe care l-a introdus în țară la 12 octombrie 2006, iar Biroul Vamal Cahul a eliberat chitanța TV25 nr. 0025920, în temeiul căreia automobilul a fost înregistrat de către întreprinderea de stat „CRIS Registru”, fiind eliberat certificatul de înmatriculare nr. 02MTH 543782 și numărul de înmatriculare CHAU 884.

Ulterior, în baza informației prezentate de întreprinderea de stat „CRIS Registru” nr. 02/02-4127 din 12 decembrie 2006, potrivit căreia automobilul importat are anul producerii 1998 și nu 2000, astfel bunul fiind prohibit, prin ordinul Serviciului Vamal nr. 493-O din 28 decembrie 2006 s-a anulat chitanța TV25 nr. 0025920 și s-a pus în sarcina Biroului Vamal Cahul întreprinderea tuturor măsurilor de rigoare în vederea scoaterii unității de transport din țară.

La 11 iulie 2007 colaboratorii Biroului Vamal Cahul au ridicat de la domiciliul recurentului automobilul nominalizat cu plasarea acestuia la parcare postulul vamal Giurgiulesti - Galați.

Prin decizia din 12 martie 2009 a Curții de Apel Cahul, menținută prin decizia din 15 iulie 2009 a Curții Supreme de Justiție din 15 iulie 2009, a fost casată hotărârea din 20 noiembrie 2008 a Judecătoriei Cahul și a fost emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea înaintată de Bostan Alexandru privind revendicarea autovehiculului nominalizat a fost respinsă, iar cerere de revizuire depusă de Bostan Alexandru împotriva deciziei din 15 iulie 2009 a Curții

Supreme de Justiție a fost respinsă ca inadmisibilă prin încheierea instanței supreme din 16 iunie 2010.

Prin hotărârea din 26 martie 2009 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 30 septembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție, acțiunea înaintată la 25 iunie 2008 de către Bostan Alexandru împotriva Serviciului Vamal privind anularea ordinului nr. 493-O din 28 decembrie 2006 și repararea prejudiciului moral în sumă de 500000 lei, a fost respinsă ca depusă tardiv și ca neîntemeiată, iar prin decizia din 26 mai 2010 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire declarată în cauza nominalizată de către Bostan Alexandru.

Prin decizia din 14 martie 2012 a Curții Supreme de Justiție s-a admis acțiunea înaintată de Bostan Alexandru către ÎS „CRIS „Registru” și Serviciul Vamal privind contestarea actului administrativ și s-a recunoscut ilegal refuzul ÎS „CRIS „Registru” de a efectua înregistrarea automobilului de model „Mitsubishi Space Wagon” cu eliberarea certificatului de înmatriculare.

Potrivit deciziei nominalizate, temei pentru emiterea acesteia a servit faptul prezentării de către Bostan Alexandru a informației eliberate de „Centrul Auto Elita 5” referitoare la faptul că data producerii autovehiculului indicat a fost luna ianuarie 2000.

La 09 octombrie 2013 automobilul susmenționat a fost examinat de către un specialist, care a întocmit actul de defectare, Serviciul Vamal fiind înștiințat despre examinarea automobilului și tot la 09 octombrie 2013 automobilul de model „Mitsubishi Space Wagon” a fost ridicat de către Bostan A. de pe teritoriul vamal, fapt constatat prin prisma art. 123 alin. (6) Codul de procedură civilă ca urmare a confirmării de către părțile în prezentul proces, iar la 12 noiembrie 2013 automobilul a fost examinat suplimentar, cu înștiințarea Serviciului Vamal și la 27 decembrie 2013 societatea cu răspundere limitată „CEXIN”, la cererea reprezentantului recurentului, a întocmit raportul de constatare tehnico-științifică nr. 697, în care a concluzionat că suma necesară pentru reparația automobilului de model „Mitsubishi Space Wagon” (inclusiv valoarea lucrărilor, a materialelor și a pieselor de schimb) constituie 40150 lei, iar prejudiciul material cauzat, prin deducerea uzuri, constituie 16028 lei, prețul de piață al autovehiculului constituia la 12 iulie 2007 suma de 104734 lei, iar la 12 noiembrie 2013 suma de 63367 lei.

Colegiul menționează că instanțele judecătorești ierarhic inferioare corect au stabilit circumstanțele cauzei și nu este necesar de a le face o altă interpretare.

Totodată Colegiul menționează că ca temei de drept al acțiunii, reclamantul a indicat art. 1404 Cod civil, care este determinat pentru judecarea prezentei spețe.

Conform art. 1404 Cod civil, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcție de răspundere va răspunde solidar în cazul intenției sau culpei grave. Persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile indicate la alin.(1).

Raportând dispozițiile normelor date la circumstanțele cauzei, Colegiul conchide că răspunderea autorității publice survine în cazul întrunirii cumulative a elementelor constitutive ale acestei categorii de răspundere civilă, și anume – fapta ilicit, adică existența actului administrativ ilegal, consecințele prejudiciabile și legătura cauzală între acestea, iar lipsa cel puțin a unui din elementele enumerate exclude survenirea răspunderii delictual civilă.

Colegiul relevă că instanțele ierarhic inferioare corect au indicat că pretențiile înaintate de Bostan Alexandru împotriva intimatului rezidă din emiterea de către Serviciul Vamal al RM a ordinului nr. 493-O din 28 decembrie 2006, prin care a fost anulată adeverința vamală eliberată recurentului de Biroul Vamal Cahul TV 25 nr. 0025920, ca urmare a necorespunderii anului fabricării autovehiculului și s-a pus în sarcina Biroului Vamal Cahul întreprinderea tuturor măsurilor în vederea scoaterii unității de transport din țară, precum și ca urmare a ridicării autovehiculului corespunzător din posesia recurentului.

Colegiul menționează că acțiunile enunțate nu pot fi atribuite la categoria faptelor ilicite, deoarece ordinul nominalizat al Serviciului Vamal a fost menținut ca fiind legal, respectiv prin prisma art. 26 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ – ca fiind emis de autoritatea abilitată, conform procedurii stabilite și în corespundere cu cerințele Legii, fiind cert că în temeiul art. 123 alin. (2) Codul de procedură civilă hotărârile judecătorești prin care s-a stabilit legalitatea ordinului nr. 493-O din 28 decembrie 2006 sunt opozabile speței date.

Colegiul consideră că instanțele judecătorești corect au respins argumentele recurentului precum că intimații au încălcat prevederile art.10 al Legii cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, deoarece alin. (11) al normei indicate (în vigoare la data importării de către recurent a autovehiculului vizat), prevede că drept bază la calcularea termenului de exploatare a mijlocului de transport auto, motorului și caroseriei se ia anul de producție. Anul de producție se stabilește în baza datelor ce se conțin în certificatul de înmatriculare (pașaportul tehnic) și în codul VIN, indicat în numărul de identificare al vehiculului de modelul respectiv. În cazul necorespunderii datelor ce se conțin în documentele de înmatriculare cu datele ce se conțin în codul VIN, drept bază se iau datele uzinei producătoare a vehiculului.

În cazul în care o persoană prezintă copii ale actelor de înmatriculare, anterior eliberate de țara exportatoare a vehiculului, și dacă există careva suspiciuni privind anul de producție indicat în copiile acestor acte, anul de producție se stabilește în baza datelor uzinei producătoare. Dacă, prin aceste metode, nu se stabilește anul de producție al vehiculelor supuse evidenței în Registrul de stat al transporturilor, în rubrica respectivă a adeverinței vamale se aplică înscrierea „Nu este stabilit”.

Prin urmare, din conținutul normei indicate nu rezultă că autorității vamale i se impune obligația de a identifica datele uzinei producătoare.

Colegiul de asemenea consideră corecta ipoteza instanței de apel că instanța de judecată nu este îndreptățită, prin prisma art. 240 alin. (3) CPC și a jurisprudenței CtEDO (cauzele Brumărescu c. României, cerere nr. 28.342/95, Riabikh c. Rusiei, cererea nr. 52.854/99), de a reevalua sau repune în discuție soluțiile oferite anterior de instanțele judecătorești, contrariul însemnând o încălcare inadmisibilă a principiului securității raporturilor juridice.

Respectiv, odată ce actele administrative nu au fost considerate a fi ilegale, ci dimpotrivă prin hotărâri judecătorești s-a stabilit legalitatea acestora, nu poate fi rediscutată soluția dată anterior și nici nu poate fi invocată ca consecință cauzarea unui prejudiciu material sau moral.

În aceeași ordine de idei Colegiul relevă că în temeiul art. 25 alin. (3) al Legii contenciosului administrativ, repararea prejudiciului cauzat de o autoritate publică poate avea loc doar în cazul constatării ilegalității actelor/acțiunilor/inacțiunilor administrative, condiție ce nu se întrunește în speța dată, pentru motivele expuse supra. În consecință, Colegiul constată ca fiind corectă concluzia instanțelor ierarhic inferioare că intimații nu au comis vreo faptă ilicită în privința recurentului, situație ce exclude survenirea răspunderii acestora în cazul dat, astfel încât pretențiile recurentului au fost corect respinse de instanțele de fond și apel.

Colegiul mai reține ca fiind corecte concluziile instanțelor judecătorești și vizavi de cerința reclamantului privind repararea prejudiciului moral și anume că pentru adjudecarea compensației prejudiciului moral este necesară existența aceleași condiții – ilegalitatea actului administrativ, condiție ce nu se întrunește în speță, după cum s-a indicat supra, motiv pentru care Colegiul conchide că pretențiile recurentului privind compensarea prejudiciului moral sunt nefondate.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel și a primei instanțe este întemeiată, fiind adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios.

Astfel, se ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Bostan Alexandru, reprezentat de avocatul Șontea Daniel.

Se mențin decizia din 21 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 12 mai 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bostan Alexandru împotriva

Serviciului Vamal al Republicii Moldova și Biroului Vamal Sud, intervenient
accesoriu Instituția Publică Agenția Servicii Publice cu privire la repararea
prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Mariana Pitic

Galina Stratulat

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru